

Ny rymdhjälte segrar

Titel: Astrid - vulkanmånens kult

Av: Kim W. Andersson

Utgiven av: Apart förlag

Omfång: 120 sidor

Vår nya rymdhjältinna Astrid tycktes ämnad att bli den Galaktiska Koalitionens främsta elitagent, men allt går åt pipan. Hon kastas mot sitt nekande ut från militärakademien efter anklagelser om fusk. Efter att ha drivit omkring i sitt skabbiga rymdskepp med en sarkastisk AI som enda sällskap får hon en chans att delvis återta sin heder genom att eskortera den unga Isobel till ett viktigt möte. Men Astrids tur har inte vänt. Deras rymdskepp kraschar på en okänd vulkanmåne, befolkad av groteska jätteinsekter och en särdeles otäck och inavlad kult som dyrkar ett demoniskt väsen. Det är nu som Astrid måste ta kommando över situationen och uppådda alla sina krafter för att rädda sig själv och sina vänner. Det blir ett halsbrytande äventyr med något för alla fans av *Linda & Valentin*, *Firefly* eller *Mass Effect*.

Astrid är en serieroman av tecknaren Kim W. Andersson, välkänd för både en svensk och en internationell publik för skräckserierna *Alena* och *Love Hurts*. Nu har han skapat en komplett science fiction-värld med ett rikt myller av civilisationer, rymdskepp och planeter som bildar en helgjuten skådeplats för detta och kommande äventyr. Det är ett imponerande ambitiöst projekt som Andersson elegant rör iland, och mot slutet då dramaten stiger blir det riktigt spännande. Det är genomgående snyggt tecknat, med guldstjärna för omsorgen om detaljer: visuella ljudeffekter, mättade färger och bra tryck.

Henrik Tornberg

Drama på okänd planet

Titel: Nomadplaneten

Av: Emanuel Blume

Utgiven av: Typ förlag

Omfång: 392 sidor

Det finns planeter som existerar i helt egna omloppsbanor kring galaxens centrum och inte kretsar kring någon stjärna. Enligt somliga uppskattningar finns det lika många fritt flygande ensamplaneter som stjärnor, eller fler. Hur skulle det vara om någon sådan kom tillräckligt nära för att kunna utforskas av en mänsklig expedition? Det är utgångspunkten för *Nomadplaneten* av Emanuel Blume.

Bokens handling är förlagd ungefär 100 år in i framtiden. Rymdfarten har stagnerat under de många utmaningar jorden haft att tackla, men vissa former av teknik är mycket avancerade jämfört med idag.

Den internationella expedition som ska besöka nomadplaneten Gilead är riskabel, i en tid då de mänskliga Marsfärderna ligger långt tillbaka i tiden och det inte finns några erfarna rymdfarare. De ska fara längre bort från jorden än någon tidigare gjort, och utmaningarna finns inte bara i rymden utan också inom besättningen själv. Dolda motiv och skilda världsuppfattningar puttrar under ytan. Huvudpersonen Jonathan Othiambo blir tvungen att konfrontera sina egna svagheter och sitt självförakt för att kunna slutföra uppdraget och dela de fantastiska upptäckterna med jorden.

Det är roligt med science fiction med svenskt perspektiv. Jonathan Othiambo präglas av sin uppväxt i Göteborg och

studerar i Luleå. Esrange håller ställningarna i en tid då rymdindustrin i övrigt går på knäna.

En van sf-läsare kan också uppskatta att det här är riktig science fiction, som kan sin genre och inte faller in i de berättartekniska problem som en del författare stöter på när de försöker återuppfinna litteraturformen själva.

Anna Davour

Fakta för unga rymdnördar

Titel: 100 fantastiska fakta om rymden

Av: Alex Frith, Alice James och Jerome Martin

Utgiven av: Tukan förlag

Omfång: 128 sidor

Visste du att solen är pytteliten jämfört med vissa andra stjärnor? Eller att astronauterna använder ett korbtorreband inuti hjälmen för att klia näsan?

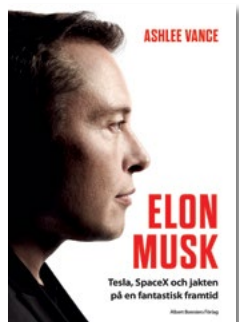
Boken *100 fantastiska fakta om rymden* fungerar som en katalog med intressanta fakta om rymden och riktar sig till barn i 9–12 års ålder. Varje faktum eller påstående är förklarat med hjälp av tydliga korta texter och illustrationer. Syftet med boken är att inspirera och samtidigt lära barn om rymden.

Boken är färgglad och inbjudande och skulle fungera bra för att både skapa eller fördjupa ett intresse om stjärnor, planeter, rymdfart och astronomins historia. En fördel med en bok som är uppdelad i många mindre uppslag är att läsaren inte behöver läsa den från början till slut, utan kan bläddra i den och hitta något spännande på vilken sida som helst. I ett sådant format är det däremot svårare att gå in lite mer på djupet på olika ämnen, och förklaringarna stannar på en enkel nivå.

De allra flesta fakta i boken är väl dokumenterade och presenteras pedagogiskt med många fina illustrationer. Några få fakta kunde enligt mig ha varit tydligare, till exempel undvika en förväxling mellan ljud och ljus när det gäller ekot från stora smällen. En positiv detalj är att det finns en ordlista i slutet av boken som förklarar några av de svåra eller nya ord som läsaren kan ha stött på i boken.

På det stora hela kan jag tänka mig att *100 fantastiska fakta om rymden* är både rolig att läsa och lärorik för barn inom den tänkta målgruppen.

Bastien Erpelding

Rymdfursten

Titel: Elon Musk - Tesla, SpaceX och jakten på en fantastisk framtid

Av: Ashlee Vance

Utgiven av: Albert Bonniers förlag

Omfång: 398 sidor

SpaceX bildades sommaren 2002 och skickade upp sin första raket, Falcon 1, i mars 2006 och fick den att fungera på fjärde försöket i september 2008. Redan den 6 november 2003 besökte jag och Rymdstyrelsens nuvarande generaldirektör Olle Norberg (då chef för Esrange) och Ulf Palmnäs från dåvarande Volvo Aero SpaceX första blygsamma fabrik i El Segundo i Los Angeles. Vi var intresserade av deras raket Falcon 1 som en satellitbärare att skicka upp från Esrange. Vi träffade inte Elon Musk, men flera av de numera ledande personerna i SpaceX. Föga anade vi väl då vad SpaceX och Musks andra företag skulle bli elva år senare – de mest omtalade uppstickarna bland teknikföretag.

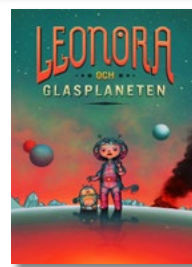
Jag måste medge att jag då inte kände till att hela upprinnelsen till SpaceX var Musks önskan om att kolonisera Mars. Det var inget som ”trumpetades” ut vid detta tidiga skede, men boken redogör mycket detaljerat hur det gick till när Musk inte lyckades köpa en rysk raket för sina marsrelaterade planer och då bestämde sig för att göra sin egen raket.

Boken om Musk liknar naturligtvis andra böcker om nutidens stora entreprenörer och är liksom dessa en smula andlös i sin beskrivning av den store mannen. Det som gör den här boken annorlunda är att Musk själv aktivt medverkat. Det märks – texten blir ibland som att läsa pr-material direkt från något av Musks företag. Men däremellan ges intressanta inblickar i internetbubblan i slutet av 1990-talet och i det mödosamma utvecklingsarbetet inom de företag där Musk varit mest tekniskt inblandad, Space X och bilföretaget Tesla.

För den som drömmer om att bli en framgångsrik entreprenör fungerar boken som en ”furstespegel”, d.v.s. en text som innehåller tips om hur man blir en bra härskare. Musk har en nyckelförmåga i att kunna attrahera kunnigt folk som får förverkliga sina drömmar i stället för att åldras i konventionella, tråkiga, företag. Han har också djup teknisk insikt och lägger sig i detaljer, behandlar sina anställda hänsynslöst och driver dem till utbrändhet. Att en företagsledare är väl tekniskt bevandrad i företagets produkter är sannerligen inte typiskt för ledare för stora företag – snarare tvärtom. På så sätt liknar han naturligtvis andra entreprenörer som Steve Jobs och Bill Gates. Beträffande Musk själv finns det också något av Jules Vernes ”hjältar” (kapten Nemo, Impy Barbicane, ...) över honom – självförbrännande, målmedveten. Egenskaper som han också förväntar sig av sina anställda. Men under hela läsningen törstade jag efter att få veta något om hur hans företag är organiserade. Det enda som framgår är att hans företag är ”vertikalt integrerade”, d.v.s. de gör nästan allt själva. Det är ju också i direkt motsats till konventionell industriell organisation och gör Musk ganska unik.

Översättningen fungerar bra när det inte handlar om teknik. Teknikavsnittens ”svenska” är en ren plåga att läsa.

Sven Grahn

Leonora lotsar i rymden

Titel: Leonora och glasplaneterna och Leonora och Osmo 2

Av: Helen Johansson

Utgivna av: Bokförlaget Langenskiöld

Omfång: 111 resp 118 sidor

Leonora är en ganska vanlig tjej från planeten Junoo. Med sin nyfikenhet och sitt mod både hamnar hon i trassliga situationer på främmande planeter, och lyckas i slutändan lösa problem och komma hem med nya vänner i behåll. Böckerna om Leonoras äventyr är de två första i en utlovad science fiction-serie för barn på svenska – ett välkommet tillskott i hyllorna.

Serien gör inga försök att vara vetenskapligt förankrad eller tekniskt detaljerad, utan rymdinramingen bidrar främst genom att vidga möjligheterna och öka spänningen. De problem och faror Leonora utsätts för tycks verkligen oöverstigliga, men på något sätt går hennes planer i lås och allt löser sig – lite orimligt enkelt för att bli spännande för mig som vuxen. Å andra sidan är inramningen charmig och karaktärerna har potential att växa sig intressanta om det nu blir en längre serie böcker. På Junoo morrar växterna och Leonora går till läroverket varje dag, men hon bekomms inte det minsta av den stora variation av humanoida varelser från andra planeter hon träffar, förutom den där konstiga Tellusbon som inte har någon svans! Sådana detaljer ger ett uppfriksande perspektiv på allt ”normalt” i samhället omkring oss.

Min dotter på åtta år tycker att böckerna är bra och spännande, så vi ser tillsammans fram emot nästa del i serien om Leonora.

Eva Wirström

Rymd och jord att mecka med

Titel: Rymdstenen

Av: Karl-Erik Perhans, Bodil Nilsson, Lillemor Sterner & Agneta Nilsson

Utgiven av: Hands-On Science

Omfång: 192 sidor

Rymdstenen är den fjärde boken om "enkel naturvetenskap" från förlaget Hands-on-Science och är liksom de övriga böckerna i serien riktad mot elever i de yngre åldrarna. Den är skriven av lärarutbildare och genomtänkt utifrån ett läroplansperspektiv. Illustrationerna är mycket fina.

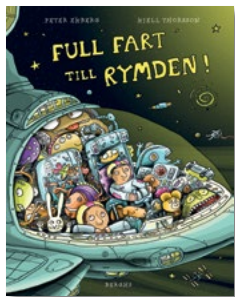
Jag tror att i stort sett alla barn älskar stenar och rymden, så jag hade stora förhoppningar på denna bok. Förväntningarna infriades till viss del. Är du lärare i förskola och upp till åk 3 är boken mycket bra och kan rekommenderas. Den knyter ihop olika ämnen som historia, myter/sagoberättelser, samhällsnytta, vetenskapliga undersökningar och metoder; det uppskattas av mig som lärare. Jag gillar blandningen av kultur och natur.

I *Rymdstenen* finns enkla experiment och undersökningar som man kan göra tillsammans med barnen. De flesta är likartat utformade, att man ska rita eller fotografera av det man ser. Återigen, i skolvärlden är detta bra, för dokumentering är ett "ledord" i skolan, och jag tycker att det är jättebra att eleverna får lära sig att tänka över vad de egentligen ser. De tvingas stanna till och verkligen observera. Men undersökningarnas utpräpade mönster/metod kan kännas lite gammal och tråkig efter ett tag.

Boken spänner över både geologi, astronomi, biologi och evolution och det är alldeles för mycket i en och samma bok. Det känns som man gapar över så mycket fakta att det riskerar att bli ointressant.

Jag tror man hade vunnit på att göra fler böcker istället. Dessutom har det slunkit med lite gamla fakta, exempelvis som att Pluto har en enda måne, och rymdsonden Dawn är omdöpt till Dawson.

Marianne Eik

Rymdfart för yngre

Titel: Full fart till rymden

Av: Peter Ekberg, ill. Kjell Thorsson

Utgiven av: Berghs förlag

Omfång: 32 sidor

Eftersom jag är NO-lärare på högstadiet – och boken ju är tänkt för lite yngre människor – satte jag den i handen på två av mina naturvetenskapsfrälsta ungdomar för att se vad de tyckte. De är ju tonåringar, men närmare i ålder till målgruppen än jag. Jag kan mest relatera till erfarenheter av att läsa för egna barn.

En vuxens recension:

En bok för alla barn med perfekt avvägning mellan fakta, fantasi, möjligheter till vidare funderingar och pricken över i: uppdrag till läsaren på varje sida att leta upp olika saker i de oerhört detaljrika och fantasieggande teckningarna.

Hade jag kunnat recensera boken före jul hade jag uppmanat varje förälder att lägga den i ett paket under granen!

Nu får jag istället uppmana alla att ge denna bok till de barn de har i sin närhet ändå – fast det inte är jul :-)

Ett litet smakprov på vad jag menar: *Titta på himlen en kväll. Vår närmaste stjärna är solen men rymden innehåller massor av stjärnor! Fler än det finns sandkorn på alla sandstränder och öknar på jorden. Det finns massor av spännande planeter därute också. Rymdskepp är fantastiska maskiner som kan ta oss bort*

från jorden och ut i rymden. Skulle du våga åka iväg från jorden till en annan stjärna eller planet?

Fantastiska upplägg för att ligga i sängen tillsammans och fundera och kika ut genom sovrumsfönstret och prata. Böcker som inte bara ska avverkas, utan som inbjuder till samtal – så värdefullt och det som verkligen befäster intresse, kunskap och samhörighet genom gemensamma upplevelser.

Positivt är också att man inte är rädd för att ge lite fakta om rymden och rymdfärder. Barn idag har kännedom om mycket och tar till sig nya kunskaper med mycket större lätthet än vi vuxna någonsin kunnat drömma om. Att krydda en barnbok med aktuella rymdfakta som hur rymdskepp kan tänkas drivas framåt i framtiden, hur vi etablerat oss i rymden med rymdstationer, satelliter och rymdfärder, hur framtida rymdfärder och permanenta bosättningar i rymden kan tänkas bli att se ut är inga problem när de på detta proffsiga sätt blandas med fantasifulle bilder, eggande frågor och spännande uppdrag.

Jenny Jansson

Tonåringarnas recension:

Boken handlar om rymden och hur man studerar, färdas, arbetar och fantiserar om den. Vi tycker boken är bra, då den innehåller fakta som är väl anpassade för barn. Dessutom finns det roliga uppgifter där man ska hitta olika saker i bilderna.

Dessa uppgifter (som "Var är den gröna rymdvarelse?" och "Vilket rymdskepp körs av en krokodil?") fastnade till och med vi femtonåringar för! Hur ska då yngre barn kunna motstå denna bok? Målgruppen är yngre barn, men den är gjord på ett sätt som gör den lärande och inte barnslig. Bilderna är intressanta att studera, eftersom du alltid hittar nya detaljer. Trots alla fakta är boken inte tungläst, och bilderna väcker fantasin då de är så gränslösa.

På trettiosex sidor (med framsida och baksida) får läsaren ta del av ett äventyr genom rymdens värld fyllt av allt från levande osthylvar till lila varmkorvätande utomjordingar och fräsiga rymdfarkoster.

Vi rekommenderar den varmt!

Isabella Pettersson och Wiktor Blomgren Strandberg